

129

Na osnovu člana IV 4. d) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, na sjednici Predstavničkog doma održanoj 24. novembra 1999. godine i na sjednici Doma naroda održanoj 3. decembra 1999. godine, usvojila je

ZAKON

O IZBJEGLICAMA IZ BiH I RASELJENIM OSOBAMA U BiH

I - Osnovne odredbe

Član 1.

Ovim zakonom se utvrđuje, sticanje i prestanak statusa izbjeglice iz Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: izbjeglice iz BiH) i raseljene osobe u Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu: raseljena osoba), povratnika, prava izbjeglice iz BiH, raseljene osobe, povratnika; način ostvarivanja njihovih prava i sredstava za podršku u stvaranju uslova za povratak izbjeglice iz BiH i raseljene osobe kao i druga pitanja koja se odnose na izbjeglicu iz BiH, raseljenu osobu i povratnika.

Član 2.

Izbjeglica iz BiH, raseljena osoba i povratnik pored prava koja im pripadaju na osnovu ovog zakona i zakona Entiteta, uživat će ista prava i slobode garantovane međunarodnim propisima i zakonima BiH i Entiteta kao i drugi građani i neće biti diskriminisani od uživanja bilo kojeg prava po bilo kojoj osnovi.

II - Sticanje i prestanak statusa izbjeglice iz BiH i raseljene osobe

Član 3.

Izbjeglica iz BiH u smislu ovog zakona je državljanin Bosne i Hercegovine koji se nalazi izvan BiH, a koji je zbog sukoba prognan sa svog prebivališta ili je napustio svoje prebivalište u Bosni i Hercegovini i izbjegao u inostranstvo, nakon 30. aprila 1991. godine bojeći se opravdano, da će biti progonjen zbog svoje rase, vjere, nacionalnosti, pripadnosti nekoj socijalnoj grupi ili svojih političkih mišljenja i koji nije u mogućnosti da se sigurno i dostojanstveno vrati na svoje ranije prebivalište niti je dobrovoljno, odlučio da se trajno nastani izvan BiH.

Član 4.

Raseljena osoba je državljanin Bosne i Hercegovine koji se nalazi u BiH, a koji je zbog posljedica sukoba prognan sa svog prebivališta ili je napustio svoje prebivalište nakon 30. aprila 1991. godine bojeći se opravdano da će biti progonjen zbog svoje rase, vjere, nacionalnosti, pripadnosti nekoj socijalnoj grupi ili svojih političkih mišljenja i koji nije u mogućnosti da se sigurno i dostojanstveno vrati na svoje ranije prebivalište, niti je dobrovoljno odlučio da se trajno nastani na drugom prebivalištu.

Član 5.

Status izbjeglica iz BiH za vrijeme njihovog boravka u zemljama prihvata utvrđuje se po pravilima i propisima tih zemalja.

Status raseljenih osoba se stiče na osnovu ovog zakona i zakona Entiteta.

Član 6.

Izbjeglica iz BiH prestaje biti izbjeglicom iz BiH:

- a) ako se sa sigurnošću i dostojanstveno vrati u svoje ranije prebivalište u BiH ili
- b) ako je dobrovoljno na osnovu sveobuhvatnih i objektivnih informacija bitnih za izbor mjesta prebivališta odlučio da se trajno nastani u drugo prebivalište u BiH ili se trajno nastani izvan BiH.

Izbjeglica iz BiH koja se vratila u BiH, a nije se ponovo nastanila u ranije prebivalište ili nije izvršila izbor drugog prebivališta u BiH stiče status raseljene osobe na način uređen zakonima Entiteta.

Član 7.

Raseljena osoba prestaje biti raseljenom:

- a) dobrovoljnim povratkom u ranije prebivalište;
- b) odbijanjem povratka u ranije prebivalište iako je dobrovoljni povratak u ranije mjesto prebivališta moguć, siguran i dostojanstven i kada ne postoje uvjerljivi razlozi koji proizlaze iz ranijeg progonjanja ili uvjerljivi humanitarni razlozi;
- c) kada se na siguran i dostojanstven način nastani na drugo prebivalište koje je raseljena osoba dobrovoljno izabrala;
- d) drugim razlozima uređenim zakonima Entiteta.

Član 8.

Povratnik je izbjeglica iz BiH ili raseljena osoba koja je nadležnom organu izrazila volju za povratak u ranija prebivališta i koja je u procesu tog povratka, kao i izbjeglica iz BiH i raseljena osoba koja se vratila u svoje ranije prebivalište.

Status i prestanak statusa povratnika, stiču se na osnovu ovog zakona a po postupku propisanom zakonima Entiteta.

Povratnici to prestaju biti protekom roka od šest mjeseci računajući od dana kada su se ponovno nastanili u svoje ranije prebivalište, odnosno trajno nastanili u drugo mjesto prebivališta u BiH.

III - Prava izbjeglica iz BiH, raseljenih osoba i povratnika

1) Pravo povratka u ranije prebivalište

Član 9.

Izbjeglice iz BiH i raseljene osobe imaju pravo slobodno da se vrate u svoja ranija prebivališta.

Član 10.

Povratak izbjeglica iz BiH i raseljenih osoba u svoja ranija prebivališta će se odvijati na bezbjedan, organiziran i postupan način uz slobodu kretanja i punu zaštitu njihove lične i imovinske sigurnosti.

Radi efikasnosti koordinacije mjera aktivnosti koje u stvaranju uslova za povratak preduzimaju ili imaju namjeru preduzeti nadležni organi i organizacije, UNHCR će u saradnji sa Ministarstvom civilnih poslova i komunikacija i nadležnim ministarstvima Entiteta izraditi program povratka izbjeglica iz BiH i raseljenih osoba najkasnije u roku od 4 mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Program povratka izbjeglica iz BiH i raseljenih osoba iz prethodnog stava usvaja Vijeće ministara.

2) Pravo na izbor drugog prebivališta

Član 11.

Izbjeglice i raseljene osobe imaju pravo na izbor drugog prebivališta.

Izbor drugog prebivališta mora biti dobrovoljan i zasnovan na objektivnim informacijama o svim činjenicama važnim za odluku o izboru.

Član 12.

Izborom drugog mjesta prebivališta od strane izbjeglica iz BiH i raseljenih osoba, neće se ograničiti pravo na povratak izbjeglica iz BiH i raseljenih osoba koja su odlučila da se vrate u ranija prebivališta.

3) Pravo na povrat imovine

Član 13.

Izbjeglice iz BiH i raseljene osobe imaju pravo na povrat imovine koja im je oduzeta tokom neprijateljstava od 1. aprila 1992. godine kao i na naknadu za bilo koju imovinu koja im se ne može vratiti.

Nadoknadu za imovinu mogu slobodno izraženom voljom tražiti izbjeglice i raseljene osobe od nadležnih organa Entiteta.

Član 14.

Pod povratkom nepokretne imovine smatra se potpuna pravna i faktička mogućnost vlasnika nepokretne imovine da svojom nepokretnom imovinom raspolaže na način na koji se dobrovoljno odluči.

4) Pravo na povrat stanarskih prava

Član 15.

Izbjeglice iz BiH i raseljene osobe u BiH imaju pravo na povrat stanova na kojima su imali stanarsko pravo 30. aprila 1992. godine, u skladu sa propisima Entiteta.

Član 16.

Izbjeglice iz BiH, pored prava utvrđenih u čl. 9. do 15. ovog zakona za vrijeme boravka u zemljama prihvata imaju:

- a) pravo da budu objektivno i sveobuhvatno informisani o stanju u BiH, F BiH i RS, a posebno o stanju u njihovim ranijim prebivalištima radi donošenja odluke o dobrovoljnom povratku u BiH;
- b) pravo da koriste dopunsko školovanje organizovano od nadležnih službi iz FBiH i RS u zemljama prihvata putem Ministarstva inostranih poslova i Ministarstva civilnih poslova i komunikacija BiH;
- c) pravo da koriste konzularne i druge službe BiH u zemljama prihvata radi regulisanja svojih prava, naročito prava na povratak u BiH.

Izbjeglice iz BiH nakon donošenja odluke o povratku u BiH imaju pravo koristiti pogodnosti o osobnom prevozu i prevozu stvari od zemlje prihvata do tranzitnih centara u BiH ili mjesta ranijeg prebivališta na način i pod uslovima koji će biti regulisani ovim zakonom i na osnovu ovog zakona donesenim podzakonskim aktima.

Član 17.

Raseljena osoba za vrijeme trajanja statusa ima pored prava utvrđenih u čl. 9. do 15. ovog zakona i druga prava koja se konstituišu i ostvaruju po propisima nadležnih organa Entiteta, kantona ili opština, a koja se naročito odnose na ekonomsku, socijalnu, zdravstvenu zaštitu i slobodu vjerskog izražavanja i političkog djelovanja.

Član 18.

Povratnici za vrijeme trajanja statusa imaju pravo na:

- a) pomoć u nužnoj opravci vlastitih kuća i stanova,
- b) korištenje kredita za otpočinjanje poslova radi stvaranja prihoda za sebe i svoju porodicu,
- c) adekvatnu pomoć u novcu,
- d) neophodnu ishranu,
- e) neophodnu odjeću,
- f) osnovnu zdravstvenu zaštitu,
- g) osnovno obrazovanje i
- h) socijalnu pomoć, pod uslovom da nisu zaposleni.

Način ostvarivanja ovih prava uređuje se propisima BiH i oba Entiteta.

IV - Način ostvarivanja prava izbjeglica iz BiH i raseljenih osoba

Član 19.

Izbjeglica iz BiH i raseljena osoba svoja prava utvrđena u III poglavlju ovog zakona ostvarivaće pod uslovima i postupku utvrđenim propisima donesenim na osnovu Aneksa 7. Opšteg okvirnog sporazuma za mir u BiH.

Član 20.

Sprečavanje ili neopravdano odgađanje ostvarivanja prava izbjeglica iz BiH i raseljenih osoba od strane lica zaposlenih u državnim, entitetskim, kantonalnim ili opštinskim organima nadležnim za provođenje zahtjeva izbjeglica iz BiH i raseljenih osoba u pogledu ostvarivanja njihovih prava kao i od strane drugih osoba koji sprečavaju ili neopravdano odgađaju ostvarivanja ovih prava, povlači odgovornost.

Član 21.

Ministarstvo civilnih poslova i komunikacija će u okviru svojih nadležnosti, a radi sprovođenja ovog zakona naročito:

- pratiti i analizirati statusna, socijalna i druga pitanja od značaja za život izbjeglica u drugim zemljama sve do njihovog povratka u ranija ili druga prebivališta u Bosni i Hercegovini, kao i stavova ovih zemalja u pogledu repatrijacije u Bosni i Hercegovini;
- sarađivati sa vladinim i nevladinim organizacijama u inostranstvu, kao i nadležnim organima Entiteta u pipremama za planiranje povratka izbjeglica i njihovog prihvata u Bosnu i Hercegovinu;
- sa nadležnim organima Entiteta i u saradnji sa UNHCR-om i drugim međunarodnim organizacijama, pratiti povratak izbjeglica iz BiH i u okviru svojih nadležnosti ih izvršavati;
- prezentirati, u okvirima bilateralne i multilateralne saradnje BiH sa drugim državama i međunarodnim organizacijama, stanje o svim činjenicama važnim za povratak izbjeglica iz BiH i raseljenih osoba u njihova ranija prebivališta i u vezi s tim predstavljati i promovisati projekte kojima se stvaraju uslovi za povratak ovih osoba;
- koordinirati međuentitetsku saradnju naročito u pogledu povratka izbjeglica iz BiH;
- u saradnji sa zemljama azila izbjeglica iz BiH i UNHCR-om i drugim relevantnim međunarodnim organizacijama vršiti procjene o broju izbjeglica iz BiH;
- voditi evidencije o izbjeglicama iz BiH koje su se vratile u BiH.

Član 22.

Ministarstvo civilnih poslova i komunikacija će posebnim propisom bliže urediti organizaciju povratka izbjeglica iz BiH.

Propisom iz prethodnog stava naročito će se urediti uslovi i postupak prijavljivanja za povratak, provjeravanje uslova za povratak, donošenje odluka o realizaciji planova povratka, obezbjeđivanju sredstava za realizaciju planova povratka kao i saradnju sa UNHCR-om i drugim međunarodnim organizacijama.

Član 23.

Radi praćenja koordinacije i međuentitetskih konsultacija u pogledu provođenja programa iz člana 10. stav 3. ovog zakona i drugih zakona BiH i Entiteta koji se odnose na izbjeglice iz BiH i raseljene osobe, kao i drugih pitanja koja se odnose na stvaranje uslova za povratak i povratak izbjeglica iz BiH i raseljenih osoba, Vijeće ministara BiH i Vlade Entiteta predlažu članove Komisije za izbjeglice i raseljene osobe, koju će imenovati Predsjedništvo Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana donošenja ovog zakona.

Sjedište komisije će biti u Sarajevu ,a kancelarije mogu imati i na drugim mjestima, prema potrebi.

V - Sredstva za ostvarivanje prava izbjeglica iz BiH, raseljenih osoba i povratnika

Član 24.

Sredstva za ostvarivanje prava izbjeglica iz BiH za vrijeme trajanja njihovog boravka u zemljama prihvata obezbjeđuju se:

- u budžetu BiH,
- u budžetu Entiteta,
- od finansijske i druge pomoći zemalja prihvata izbjeglica iz BiH,
- od UNHCR-a i drugih relevantnih međunarodnih organizacija,
- donacija i kredita za ove namjene od međunarodnih finansijskih institucija i
- drugih izvora.

Član 25.

Sredstva za ostvarivanje prava raseljenih osoba obezbjeđuju se:

- u budžetima Entiteta,
- u budžetima kantona i opština,
- od UNHCR-a i drugih relevantnih međunarodnih organizacija,
- od donacija i kredita za ove namjene od međunarodnih finansijskih institucija,
- iz drugih izvora.

Član 26.

Sredstva za ostvarivanje prava povratnika obezbjeđuju se:

- u budžetu BiH,
- u budžetima Entiteta,
- u budžetima kantona i opština,
- od finansijske i druge pomoći zemalja prihvata izbjeglica iz BiH,
- od UNHCR-a i drugih relevantnih međunarodnih organizacija,
- donacija i kredita za ove namjene od međunarodnih finansijskih institucija,
- drugih izvora.

Član 27.

Sredstva za ostvarivanje prava izbjeglica iz BiH, raseljenih osoba i povratnika obezbjeđivat će se u budžetima BiH, Entiteta, kantona i opština u skladu sa njihovim mogućnostima.

Član 28.

Izbjeglicama iz BiH i raseljenim osobama u BiH koje slobodno izraze želju za materijalnom nadoknadom imovine ne može se uskratiti pravo na korištenje privatnog smještaja dok ne ostvare materijalnu nadoknadu za privatnu imovinu.

Privremeni smještaj se ne može ostvariti korištenjem privatne imovine ili stana na koji postoji stanarsko pravo osoba koje su u statusu raseljenih osoba, odnosno izbjeglica iz BiH.

VI - Prelazne i završne odredbe

Član 29.

Entitetski organi će u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona uskladiti zakone i podzakonske akte sa ovim zakonom.

Član 30.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH", a objavit će se i u službenim glasilima entiteta.

PS BiH broj 35/99
3. decembra 1999.godine
Sarajevo

Predsjedavajući Doma
naroda Parlamentarne
skupštine BiH
dr. **Izet Žigić**, s. r.

Predsjedavajući Predstavničkog
doma Parlamentarne
skupštine BiH
mr. **Mirko Banjac**, s. r.